

Eerste protocolupdate vanuit M-decreet

Vorig schooljaar stuurden we het vernieuwde Algemeen Diagnostisch Protocol (ADP) de wereld in. Daarmee was de kous niet af. We blijven ontwikkelingen opvolgen en zochten naar antwoorden op concrete vragen over diagnostiek in het kader van het M-decreet. We gingen in overleg met de experts (zowel binnen als buiten CLB) en de overheid. Het resultaat daarvan zijn deze

Surf naar
www.prodiagnostiek.be
en ontdek de nieuwe teksten

- Aanvulling protocollen vanuit M-decreet – versie mei 2016
- Aanvulling Protocol Spraak & Taal: Criteria Ontwikkelingsdysfasie (OD) en Kinderafasie – mei 2016
- Aanvulling Protocol Motoriek: Criteria Coördinatieontwikkelingsstoornis (DCD) in DSM-5 – mei 2016

Via deze Prodiabrief laten we jullie weten wat je waar op de website kan vinden. Op onze vernieuwde website vind je de meest recente aanpassingen terug bij '[Laatste wijzigingen](#)'.

p1

Handelingsgerichte diagnostiek in het M-decreet

De tekst 'Aanvullingen Protocollen vanuit het M-decreet – versie mei 2016' sluit aan bij de verschillende diagnostische protocollen van Prodia. Het is een synthese van documenten die de Internettensamenwerkingscel CLB (ISC) eerder heeft verspreid in combinatie met uittreksels uit regelgeving (decreten en omzendbrieven). Na een algemeen luik is er een toelichting van de criteria per type voor buitengewoon onderwijs en de mogelijke bijkomende ondersteuning voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Vanuit Prodia houden we vinger aan de pols om wijzigingen in regelgeving ook in deze tekst te verwerken. Bezoek dus regelmatig onze website voor de meest recente versie ervan, maar blijf ook rechtstreeks regelgeving raadplegen voor updates!

De tekst is te raadplegen bij de [downloads van het Protocol Algemeen Diagnostisch Protocol](#).

HGD-traject en opmaak van (gemotiveerd) verslag

Het opstellen van een (gemotiveerd) verslag kan worden overwogen op het einde van een handelingsgericht diagnostisch traject, als onderdeel van de fase van uitbreiding van zorg. Het multidisciplinaire CLB-team brengt – via eigen onderzoek – de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften in kaart en neemt een coördinerende rol op bij het verzamelen van eventuele externe diagnostische verslaggeving. Als daaruit blijkt dat er nood is aan ondersteuning vanuit het buitengewoon onderwijs, worden de mogelijke types bekeken. Het CLB gaat na of er aan de decretaal bepaalde criteria voor een type voldaan is. Alleen leerlingen die daar aan voldoen, kunnen een (gemotiveerd) verslag krijgen voor dat type.

Verder in de tekst gaan we in op het onderscheid tussen gemotiveerd verslag en verslag, de samenwerking met ouders en enkele richtlijnen voor leerlingen die van of naar Vlaanderen verhuizen en nood hebben aan ondersteuning uit het buitengewoon onderwijs. Tot slot vermelden we relevante begrippen en centrale passages uit de regelgeving.

Vereisten diagnostiek bij de verschillende types Buitengewoon Onderwijs

De tekst vertrekt steeds van de criteria per type die daarna worden toegelicht. Deze toelichting is gebaseerd op overleg tussen de verschillende CLB-netten en de overheid. Het gaat over interpretaties die met het veld zijn afgesproken, waarbij steeds vertrokken wordt vanuit het decreetale kader. Deze interpretaties bieden de beoordelingsmarge. Op basis van monitoring en praktijkervaring worden de

richtlijnen geëvalueerd en bijgestuurd. We hopen dat deze toelichting een antwoord helpt formuleren op vragen als

- Bij vraag naar type 3, 7 (spraak-taal) of 9: Voldoet het multidisciplinair onderzoek voor deze leerling aan de vereiste voor aangeleverde diagnostiek door een multidisciplinair team?
- Bij vraag naar type 4: Wat zijn 'neuromusculoskeletale en bewegingsgerelateerde functies'? Wat kan een problematiek met weerslag op het bewegingsgerelateerd functioneren betekenen?
- Spelen de onderwijsbehoeften een rol in het bepalen van de ernst van een handicap bij type 4, 6 of 7?

Bijkomende ondersteuning voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Nast het M-decreet en de omzendbrieven, zijn er nog een aantal bijkomende mogelijkheden voor ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Daarvoor verwijzen we naar:

- de digitale leer- en werkboeken van ADIBib, zie www.adibib.be;
- de omzendbrieven over de financiering van omzettingen van lesmateriaal en van speciale onderwijsleermiddelen voor leerlingen met een handicap, zie data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex

p2

Criteria (vermoeden) ontwikkelingsdysfasie en kinderafasie

De tekst 'Aanvulling Protocol Spraak & Taal: Criteria Ontwikkelingsdysfasie (OD) en Kinderafasie' is gebaseerd op een voorstel van Prof. Inge Zink aan de overheid rond de criteria taalklas/Gon type 7 en overleg tussen Multidisciplinair universitair centrum voor logopedie en audiologie (Mucla), Vlaamse Vereniging voor Logopedisten (VVL) en CLB. Zo lijsten we de criteria op voor vermoeden van ontwikkelingsdysfasie jonger dan 6 jaar

- ontwikkelingsdysfasie voor kinderen vanaf 6 jaar
- kinderafasie

Daarmee volgen we de indeling uit het M-decreet van de spraak- of taalstoornissen (type 7).

Is 'ontwikkelingsdysfasie' hetzelfde als 'verbale ontwikkelingsdyspraxie'?
'vertraagde spraak- en taalontwikkeling'?
'taalstoornis'?
'specific language impairment'?

Verbale ontwikkelingsdyspraxie kan gesteld worden als op zich staande diagnose. Het is onvoldoende om te kunnen spreken van ontwikkelingsdysfasie als er ook geen andere kenmerken aanwezig zijn zoals auditieve verwerkingsproblemen, een zwak auditief kortetermijngeheugen, zwak fonologisch en fonemisch bewustzijn,

Ontwikkelingsdysfasie (OD) en kinderafasie zijn op basis van hun hardnekkigheid en gestoord ontwikkelingsprofiel te onderscheiden van een vertraagde spraak- en taalontwikkeling (VSTO). De classificaties in de DSM-5 ('Taalstoornis') en de ICD-10-nl ('Ontwikkelingsstoornis van spraak of taal, niet-gespecificeerd', 'Expressieve taalstoornis' en 'Receptieve taalstoornis') zijn geen synoniem voor OD, doordat ze niet expliciet verwijzen naar de hardnekkigheid van de problemen. Ook de term 'Specific Language Impairment' (SLI) is geen synoniem voor ontwikkelingsdysfasie.

Lees de volledige tekst op www.prodiagnostiek.be via 'Laatste wijzigingen' of bij de [downloads van het Protocol Spraak & Taal](#).

Criteria Coördinatieontwikkelingsstoornis (DCD) in DSM-5

In deze aanvulling op het Protocol Motoriek geven we de DSM-5-criteria weer voor Coördinatieontwikkelingsstoornis of Developmental Coordination Disorder (DCD)¹. Dit vervangt de criteria uit het Protocol Motoriek, Theoretisch deel – Criteria <http://www.prodiagnostiek.be/?q=node/22>. Op het moment van verschijnen van het Protocol Motoriek was er nog geen definitieve publicatie van de DSM-5.

Lees de volledige tekst op www.prodiagnostiek.be via 'Laatste wijzigingen' of bij de [downloads van het Protocol Motoriek](#).

Nog te verwachten dit schooljaar

- Voorbeeld van HGD-traject bij ADP
- Caleidoscoopartikel over Protocol Lezen & Spellen
 - Materialendatabank op de website

p3

Volgend schooljaar kijken we uit naar

- Lanceringsmoment voor Pedagogische Begeleiding van Protocol Lezen & Spellen en Protocol Wiskunde
- Start herwerking Protocol Hoogbegaafdheid en Protocol Verstandelijke Beperking

Tot de volgende Prodiabrief!

Het Prodia-team:

Filip Bally, Veerle Breugelmans, Eva Coolen, Sarah Schaubroeck, Lies Verlinde, Noortje Vervoort en Hilde Werrebrouck

¹ American Psychiatric Association, *Handboek voor de classificatie van psychische stoornissen (DSM-5)*, Boom, Amsterdam, 2014